

יחסו של המערב לדרא"פ – דגם של מדיניות המוסר הכפול והלקח הישראלי אליהו לנקין

אין אנו חייבים דין וחשבון לאיש ובפני איש איננו עומדים למשפט. באנו לפניכם ואחריהם נסתלק. אנו כפי שהננו, נאמנים לעצמנו. אחרים לא נהיה ואיננו רוצים להיות.
זאב ז'בוטינסקי

הגדרה גיאופוליטית – יש להבחין בין המושגים "דרום אפריקה" ו"אפריקה דרומית" (באנגלית: SOUTH AFRICA AND SOUTHERN AFRICA). דרום-אפריקה – הינו חבל ארץ בקצה

הדרומי של היבשת האפריקנית שנתקבל בגיאוגרפיה הפוליטית כמדינה בעלת מעמד פוליטי בין אומות העולם. גבולותיה של דרא"פ ממזרח, דרום ומערב הם האוקיאנוסים; ההודי והאטלנטי, ואילו בצפון גובלות עמה המדינות (ממזרח – למערב): סואזילנד, מוזמביק, זימבבואה (מקודם רודזיה), בוצאנה ונאמיביה (כיום תחת שלטון דרא"פ ונקראת שם "דרום-מערב אפריקה"). אפריקה הדרומית – הינו אזור גיאוגרפי של דרום יבשת אפריקה שבו מקובל לכלול את דרום-אפריקה, את המדינות הגובלות עמה מצפון ואת לסוטו (מדינה שחורה עצמאית, חברת אר"ם הנמצאת בתוך דרום-אפריקה, מעין אי פוליטי המוקף מכל עבריו ע"י מדינת דרא"פ). מאמר זה, עניינו מדינה הקרויה "דרא"פ", אם כי אמורים אנו להזכיר מדי פעם גם את המושג "אפריקה הדרומית".

השטח ואוצרות הטבע – דרא"פ היא ארץ ענקית ששטחה עולה על מיליון ומאה אלף קמ"ר (פי 50 ממדינת ישראל, כולל שטחי יהודה, שומרון ועזה). מדינה זו נתברכה באוצרות טבע שבכמותם, איכותם ורבי-גוניותם מעמידים אותה בין הארצות העשירות ביותר בעולם. יש בה למעלה מ-50 סוגי מחצבי מתכת ומינרלים (ביניהם זהב, כרום, פלטינום, ברזל, נחושת, כסף, עופרת, ניקל, אוראניום, פחם, יהלומים, פוספאטים, אזבסט ועוד). היא הספקית הגדולה ביותר של זהב לארצות המערב ומדינות לא קומוניסטיות אחרות (דרא"פ מייצרת למעלה מ-650 טון זהב בשנה לייצוא).

אוכלוסיה – לפי הנתונים הסטאטיסטיים הרשמיים שפורסמו ב-1985 היו בדרא"פ 23,386 מיליון תושבים מהם:

שחורים.....	15,163 מיליון
לבנים.....	4,956 מיליון
צבעוניים.....	2,833 מיליון
הודים (אסיאנים).....	0.821 מיליון

במספרים הנ"ל לא כלולים התושבים (השחורים) של המדינות העצמאיות (4 מדינות: טראנסקאי, באפוטאצואנה, ונדה, סיסקאי, ביחד כ-6 מיליון) ושל המדינות הנהנות משלטון עצמי (6 מדינות בהן מתרכזת אוכלוסיה של קרוב ל-7 מיליון שחורים. בין המדינות הללו נמנית קואזולו, היא מדינת שבט הגדול זולו שבה מתרכזים כ-4 מיליון נפש). מדינות העולם אינן מכירות במדינות הנ"ל על כן לגירסתן יש להוסיף את ה-13 מיליון תושביהן על ה-15 מיליון של השחורים תושבי דרא"פ. מעריכים כי בשנת 2000 תגיע אוכלוסית דרא"פ ל-40 מיליון. מהם 30 מיליון שחורים, כ-5,3 מיליון לבנים, 3,6 מיליון צבעוניים ו-1,1 מיליון הודים.

רקע היסטורי – הלבנים התנחלו לראשונה בדרא"פ לפני למעלה מ-350 שנה, כאשר חברה מסחרית הולנדית שניהלה את עסקיה במזרח הרחוק החליטה להקים בסיס בדרא"פ בדרכה למזרח הרחוק. המתישבים הראשונים שנחתו בחוף הדרומי (אזור בו קמה ברבות הימים, העיר קייפטאון) נתקלו בשבטי הוטנטוטים ובושמנים שהיום כבר אינם קיימים שם. הם מצאו באזור התישבותם קרקע פוריה ללא גבול ואקלים נוח. זרם המתישבים הלבנים מאירופה הלך וגדל ובמהרה קמו מרכזי התישבות לבנים, נבנו נמלים בחופים והחלו בפיתוח אינטנסיבי של הארץ החדשה.

עם התקדמות הלבנים לפני המדינה – מזרחה וצפונה, באו גם התקלויות עם אוכלוסיות שחורות (שבטי הזולו). באותם הימים לא ערכו מיפקדי אוכלוסין ועל כן לא נרשם אם שבטי הזולו היו אז רוב מספרי בארץ, אבל ההיסטוריונים מספרים כי המתישבים הלבנים נתקלו בהתנגדות חריפה מצד שבטי הזולו וקרבות דמים התנהלו בין שני הצדדים במשך שנים ארוכות. זרם השחורים לתוך דרא"פ מהצפון החל מאוחר יותר כאשר החלה התפתחות אינטנסיבית של התעשייה והמחצבים וכיו"ב. אפשרויות

ע"ד אליהו לנקין היה שגריר ישראל בדרא"פ בשנים 1981-85. ננורלו של א.ל., מי שהיה מפקד מחוז ירושלים של האצ"ל, נפל להיות ראשון מוסגרי הסיון בשנת 1944. ספרו סיפורו של מפקד אלטלנה ראה אור בהוצאת הדר ב-1974.

הפרלמנט עד שנת 1984 היה על טהרת הלבנים ולאחרים לא היתה זכות לבחור או להבחר למוסדות שלטון במדינה. חוקי הפרדה הגזעית הקיפו את כל חייהם האזרחיים של בני הגזעים השונים שאינם לבנים ומשעה שה"אפרטהייד" קיבל את הגושפנקא הקונסטטוטיוני במדינה הלכו והחריפו היחסים בין הלבנים וכל יתר הגזעים, ועם זה הלכה והחריפה ההתנגדות למשטר זה הן בפנים המדינה והן מחוצה לה.

עמדת מדינות העולם כלפי דרום-אפריקה – מדינות הגוש הקומוניסטי וכמובן כל המדינות שאינן שייכות ל"גזע" הלבן החרימו את דרא"פ וניתקו כל יחסים עמה. מדינות העולם המערבי (ארצות אירופה המערבית, ארה"ב, קנדה, אוסטרליה, ניו זילנד, כמה ארצות דרום אמריקה וכן ישראל) המשיכו לקיים יחסים מלאים עם דרא"פ אם כי תוך ביקורת והסתיוגות ממשטרה. כך זה נמשך עד-1984.

מן הראוי לציין כי כל מדינות העולם יצאו בהתקפה על המשטר בדרום אפריקה, אולם אף לא אחת מבין מדינות העולם המערבי שבוודאי לא תבעו הכחדת המיעוט הלבן שם, לא הציעו פתרון קונסטרוקטיבי לבעיה. גינוי דרום אפריקה בעולם היה למעין ספורט פוליטי בינלאומי, אולם איש לא הציע דרך מעשית לשינוי המצב תוך דאגה לשלום כל התושבים ולשלומה הכלכלי של הארץ. נדמה לנו כי כל המגנים את האפרטהייד ושאינם מעוניינים בחורבנה של דרום-אפריקה (הכוונה בראש וראשונה למדינות המערב) חייבים להציג לעצמם שאלה כיצד עליהם לנהוג על מנת להביא לביטול חוקי האפלייה בדרא"פ, להבטיח שוויון לאזרחיה ועם כל זאת למנוע זעזועים מהפכניים ושפיכות דמים נוראה.

האם הדרך שמדינות המערב בחרו בשנים האחרונות (ביוזמת ארה"ב) היא אמנם הדרך שתוביל לביטול המשטר הגזעני שם, או שמא היא תלבה את השינאה בין הגזעים ותדחוף את המדינה להמשך שפיכות דמים, לתוהו ובוהו ולחורבן?

כבר שמענו דעות נחרצות: "יש למגר את שלטון המיעוט הלבן גם אם מיעוט זה יוכחד. הלבנים בדרא"פ ניצלו מספיק את השחורים ואין עתה ל"רחם" עליהם. שישלמו עבור מה שהם עוללו". כמובן, זהו פתרון פשוט מאד, אולי פשטני מאד, אך אינני מאמין שישנם רבים בין אלה הפעילים נגד דרא"פ, הן בארה"ב והן באירופה המערבית, אשר ברצינות מיחלים ל"חיסול" הגזע הלבן שם. אין זה מתקבל על הדעת שניתן ל"חיסול" קרוב ל-5 מיליון לבנים גם אם זהו הקרבן הרצוי למען הרוב השחור. וטוב שנזכור כי המיעוט הלבן כלל וכלל אינו מתכוון ל"התחל"ל" מרצונו החפשי והוא יילחם בשצף קצף ועד חורמה.... האם זה מה שהעולם המערבי רוצה?

על כן, מי שמחל למיגור השלטון הלבן בכוח הזרוע ומאיץ ברוב השחור להתמרד, מוטב שיחשוב תחילה על התוצאות.

סיסמת לנין – לקראת המהפכה הבולשביקית ברוסיה יצא לנין בסיסמה המפורסמת שבתרגומה מרוסית הכריזה "ככל שרע יותר כן טוב יותר" (צ'ם חוזה – טים לוצ'שה). כלומר, ככל שיחמיר המצב הפנימי ברוסיה, ככל

התעסוקה משכו את השחורים מן הצפון שזרמו לדרום ברבבותיהם. אותה עת הלך וגדל זרם ההגירה של הלבנים לארץ. אחרי גל המתישבים ההולנדים והצרפתים באו גם המתישבים הבריטים ובעקבותיהם גדודי צבא בריטי אשר בסופו של דבר השתלטו על המדינה כולה.

מישטר ה"אפרטהייד" – תרגום המושג "אפרטהייד" פירושו הפרדה, והוא נתקבל בלקסיקון הפוליטי כשיטת משטר בו מפרידים הפרדה גזעית בין סוגי האוכלוסיה השונים כך שלכל גזע מקצים שטחים מסוימים וחיים אוטונומיים באזורים. מאידך, אוסרים על השחורים המצאות באזורים לבנים, אלא ברשות מיוחדת מהלבנים ומעניקים זכות יתר לגזע הלבן, כך, שעל אף היותו מיעוט מספרי הופך גזע זה לשליט המדינה וכוח המוביל בכל שטחי חייה. ברור כי בהענקת זכויות יתר לגזע הלבן גרמה שיטה זו לאפלייה לרעה של בני הגזעים האחרים. אמנם, ניצני אפלייה כאלה היו קיימים עוד בימי השלטון הקולוניאלי הבריטי אשר כדרכו בכל המושבות הנשלטות על ידו הנהיג הפרדה בין השליט הבריטי לבין "הנייטיב" – בן המקום. כך היה בהודו, במצרים, בהונג-קונג, במלאיה ובארצות המזרח התיכון, כך היה גם בדרא"פ בסוף המאה ה-19 ובתחילת המאה העשרים כאשר הבריטים שלטו שם שלטון מוחלט. על כן לא יהיה זה נכון לקבוע שהבעיה של השחורים בדרא"פ נוצרה כתוצאה מהתנהגותם של האפריקנרים הלבנים. היא היתה קיימת גם לפני שהגיעו האפריקנרים לשלטון. למעשה ניתן להניח כי אפליית השחורים מקורה בתקופת העבדות והיא נשארה מוחשית על אף ביטול העבדות עצמה. עובדה היסטורית היא שהיו אלה הבריטים שחוקקו את חוק תעודות-המעבר עוד בתחילת המאה ה-19 שעל פיו אסרו על תנועת השחורים מחוץ לאזור מגוריהם אלא על פי תעודות מעבר הנ"ל. גם במאה העשרים יזמו העובדים המקצועיים הבריטיים חוק בפרלמנט הדרום אפריקאי על פיו אסרו להעסיק במקצועות בכירים מסוימים אלא לבנים בלבד. הבריטים דאגו אז למעמד המקצועי בעבודות במכרות אבל דאגה זו הניעה אותם ליזום ולהעביר חוק אפליית גזעים אחרים.

אולם לא הרי התנהגותם של הבריטים כהרי החקיקה ה"גזעית" של האפריקנרים כאשר הגיעו אלה לשלטון מוחלט במדינה. סידרה ארוכה של חוקים שנתקבלו בפרלמנט קבעה אפליית הגזעים האחרים שאינם לבנים. נאסר עליהם לדור באזורים המיושבים ע"י הלבנים (כל משרת שעבד בביתו של לבן היה זקוק ל"תעודת מעבר" שהתירה לו להתגורר בביתו המסוים של מעבידו הלבן); נאסר עליהם להקים ולנהל עסקים כלשהם באזורים לבנים וכמובן לא הותר להם לרכוש אדמות באזורים הלבנים; נאסר עליהם להשתמש בשרותים שונים שהיו לשימוש לבנים (כנון: בתי ספר, בתי חולים, בתי מלון וכיו"ב); לשחורים הוקמו מוסדות אלה בנפרד; קשר מיני מעורב נאסר בהחלט ושני בני הזוג היו צפויים לעונשים פליליים; מובן מאילו כי נשואי תערובת היו אסורים בהחלט; גם בחיים הפוליטיים הודגשה העליונות של בני הגזע הלבן.

השחורים, שהוכרזה ע"י השלטון הלבן כבלתי חוקית והיא פועלת מזה שנים במחותרת ולה מיחסים את מעשי הטרור המתרחשים מדי פעם במדינה). אין ספק כי הם לא היו מסתפקים בהכרזה זו והדבר הראשון שהיו דורשים הוא "קול אחד לכל אחד" כלומר מסירת השלטון במדינה לידי השחורים. לכך הלבנים לא מוכנים ולא יסכימו, והמאבק בין שני הצדדים יתמקד בסופו של דבר על השלטון הפיסי במדינה.

חולשת השיטה של שלטון הרוב – מבחינת המושגים היסודיים של השיטה הדמוקרטית המקובלת בעולמנו צודקים השחורים. להם הרוב – להם השלטון. זוהי הנוסחה הקלאסית של הדמוקרטיה, אך אילו קיבלה האוכלוסיה הלבנה את הנוסחה הזאת כפשוטה – הייתה חוצצת על עצמה התאבדות לא רק פוליטית, אלא – בנסיבות הקיימות – גם פיסית. בנקודה זו ישנו קונסנזוס רחב בתוך המיעוט הלבן. אפילו המפלגה הפרוגרסיבית, זו האופוזיציה הליברלית הרשמית לשלטון האפרטהייד, הלוחמת נגד אפלייה גזעית במרוצת כל שנות קיום חוקי האפרטהייד, אינה דורשת "קול אחד – לכל אחד", אלא ביטול החוקים המפלים ו"הדברות" עם בני הצבעים האחרים בארצם.

יש לאזור כי התושבים הלבנים בדרא"פ אינם רואים עצמם קולוניאליסטים זרים שהשתלטו על ארץ זרה ומחזיקים בה בכוח הזרוע. להם היסטוריה התישבותית של למעלה משלש מאות וחמשים שנה, וכאשר המתישבים הלבנים הראשונים הקימו את ביתם והחלו לעבד את אדמתה של דרא"פ לא היה "רוב שחור" בשטח. מתוך קרוב לחמישה מיליוני לבנים ישנם כ-60% שהם צאצאי אותם מתישבים מלפני דורות. הם רואים עצמם כבני הארץ והיא לא פחות מאשר מנהיג השבט זולו, או מנהיג ה"אי.אן.סי." מנדלה ואחרים. לבנים אלה קוראים לעצמם "אפריקנים" ולהם אין שום מולדת אחרת. דרא"פ היא ארצם. כאן פיתחו את תרבותם המיוחדת (לשון אפריקנית, ספרות, אמנות, כנסיה משלהם, דורות צעירים לומדים אפריקנית בבתי ספר ובאוניברסיטאות). הלשון האפריקנית מדוברת כיום בדרא"פ הרבה יותר מאשר אנגלית (השפה הרשמית השניה במדינה). קרוב ל-3 מיליון צבעוניים (בני תערובת) מתחנכים על לשון ותרבות אפריקנית ואינם יודעים תרבות אחרת (הם גם משתייכים לכנסיה הריפורמית של האפריקנים). וזו הלשון המדוברת גם בפי מיליוני שחורים.

מכאן מסקנה ברורה ונחרצת: האוכלוסיה הלבנה בדרא"פ הינה חלק אינטגרלי של המדינה ואף על פי שמבחינה מספרית הם מיעוט, שום הסדר פוליטי לא יצלח אם לא יובטחו מעמדם וזכויותיהם של הלבנים. כיצד מבטיחים זכויות מיעוט כזה? כאן חולשתה של הדמוקרטיה המקובלת עלינו.

את זכויות הרוב היא הבטיחה על ידי הנוסחה "שלטון הרוב" "קול אחד לכל אחד", אך מעמדו וגורלו של מיעוט אתני, או דתי, או גזעי מסור לחסדו של הרוב וכמעט אין מדינה בעולם שלא התנסה במשך דורות בדיכוי ורדיפות מיעוטים בארצה.

שירבו מעשי האלימות, הפגנות, הפרות סדר המוניות, ככל שירבו חללים מידי גזוזי הקוזאקים, ויישפך דם – כן יגדל הסיכוי להוציא את המוז'יק הרוסי למיתרסים ולהביא את העם להתמרדות מזוינת נגד המשטר הצארי. לנין הצליח בסיסמתו זו. הוא וטרוצקי המרידו את המוני העם ואף חלקים בצבא, והמהפכה המיוחלת פרצה בכל אימתה, מלווה במלחמת אזרחים אכזרית והארץ טבעה בנחלי דם. אכן, הקומוניסטים ניצחו. זאת, במחיר 20 מיליון קורבנות וחורבן כלכלי גמור.

קשה להעלות על הדעת כי האמריקאים ומדינות המערב האחרות מעוניינות אמנם שבדרא"פ יתרחש משהו דומה למהפכה הרוסית, אבל אין ספק כי סיגנון התעמולה המתנהלת בעולם המערבי בשנים האחרונות, התביעות לסאנקציות, לחרם, לנידוי דרא"פ בזירה הבינלאומית דוחפות את המוני השחורים שם אל "המיתרסים". גם אם לא לכך כוונת המערב – זו תהיה התוצאה.

לפי הדוקטרינה של הקומוניזם הבינלאומי זוהי הדרך וזו משאלתו. אך רצוני לשאול אם גם הסנטור קנדי, והסנטור לוגאר בארהב ופעילי החרם נגד דרא"פ האחרים אמנם מיחלים לתוצאה זו?

אוסף ואשאל את כל אלה: האם מהפכת-דמים נגד משטרים בארצות שונות מביאים תמיד להשגת המטרה הנאורה המוצבת בפני המהפכנים?

האם אותו מוז'יק רוסי זכה לזכויות אזרחיות, לחופש ולאוויר גדולים יותר תחת שלטונו של סטאלין לאחר שמיגר את שלטונו של הצאר הרוסי?

האם העם הפרסי מאושר יותר וחופשי יותר עתה תחת שלטונו של חומייני מאשר היה תחת שלטונו של השח? נדמה לי כי במערב לא קשה להשיב על שאלות אלה.

הבעיה האמיתית – הבעיה האמיתית היום בדרא"פ איננה חוקי האפרטהייד. הבעיה היא שדוברי הרוב השחור תובעים מסירת השלטון במדינה לידיהם.

ההליך לביטול משטר האפרטהייד החל כבר לפני מספר שנים ודווקא ע"י בותא – מנהיג המפלגה הלאומית האפריקנית שאבותיה היו הוגי ויוזמי חוקי האפרטהייד. הפסימיסטים טוענים כי מה שבותא עושה אינו אלא "קוסמטיקה" ואין בכוונתו להביא לחיסול משטר האפרטהייד. סבורני כי הליך זה, לאחר שהחל – אינו הפיך. ואין הוא עוד תלוי בגחמה של איש זה או אחר. זהו תהליך היסטורי חד-סיטרי. אמנם בותא מתקדם בצעדי צב, הוא אינו רוצה מהפכות, הוא גורם שינוי אבולוציוני, שהוא איטי וממושך. נימוקיו עמו. אולם האפרטהייד נדון לכליון. לאמיתו של דבר, הוגי הדעות והאידיאולוגים במפלגה הלאומית בדרא"פ הודו בכך. לפני כ-4 שנים פירסמה המפלגה הלאומית חוברת רשמית ובה מסקנה גלוית-לב: שיטת האפרטהייד לא הצליחה ולא ניתנת ליישום. המפלגה טעתה בדוקטרינת האפרטהייד שלה ויש להפטר מדוקטרינה זו. לא חוקי האפרטהייד הם המכשול לפתרון הבעיה. אילו הכריז בותא על נכונותו לבטל את כל חוקי האפרטהייד האם היה הדבר מספק את המנהיגים של ה"אי.אן.סי."? (אפריקן ניישיונל קונגרס – שם המפלגה הפוליטית של

גדול כאשר מי מהן מועילה בטובה כי רב לחדש את יחסה עמנו. למותר לציין שכל מדינות אירופה המערבית מקיימות יחסים לבביים עם כולן ואיש אינו בודק בציציותיו של חומייני, קדאפי, סאדם חוסיין, או עריץ מטורף וצמא דם אחר.

כיצד לקבל איפוא, ברצינות את הכרזותיהן נגד דרא"פ כביטוי לעמדה עקרונית המושתתת על מוסר אנושי ועל רעיונות נאורים של דמוקרטיה? דרא"פ היום משמשת אובייקט נוח לאופנת ה"אנטי" הפוליטית. הבה נזכור כי האפרטהייד קיים כבר כ-40 שנה וברוב שנותיו יושמו חוקיו על דרך של החמרה ונוקשות. והנה דווקא עתה, כאשר החלה תאוצה לכיוון ביטול החוקים ההם – התעוררה החברה האנושית ופתחה במערכה מאורגנת ותקיפה להדברת השלטון הלבן ומיגורו.

יוזמי המערכה הזאת היו דווקא האמריקאים. הם, אשר הכריזו על מדיניות של "מעורבות קונסטרוקטיבית" כלפי דרא"פ, דווקא הם פתחו בניסוח חוקים מפלים. מי תמים לא ידע כי ביסוד ההתלהבות למיגור האפרטהייד מצוי חשבון פראגמטי, כמעט ציני, של רדיפה אחרי קולם של למעלה מעשרים מיליון כושים! אלא שמערכת השיסוי האמריקאית היתה במהרה לנחלת המערב כולו שמצא לו עתה ענין בחיפוש אחר דרכים להדביר בהם את השלטון הלבן בדרא"פ. בין מדינות המערב ישנן כאלה שהדבר עומד בניגוד גמור לאינטרסים שלהן כגון פורטוגל שלה כמה מאות אלפי פורטוגזים היושבים בדרא"פ ואין לה בעיה "כושית" במדינתה. מובן מאליו, שגם ישראל, הקשורה בטבורה לעולם המערבי עומדת תחת לחצים ומתלבטת בבעיה של יחסיה עם דרא"פ.

השינוי הדראסטי במדיניות ארה"ב כלפי דרא"פ – השינוי חל אחרי הבחירות האחרונות לנשיאות ארה"ב. הדמוקרטים נחלו אז תבוסה קשה ולמעשה לא נותרה להם שום נקודת אחיזה בוויכוח האידיאולוגי עם רייגן. הוא ניצח והעם האמריקאי אמר את דברו באופן שאינו משתמע לשתי פנים. ואז נזכרו הדמוקראטים כי קיים עוד "סוס אחד לרכיבה": מלחמה במשטר הלבנים בדרא"פ. ה"אפרטהייד" הינו נושא שמיליוני השחורים בארה"ב אינם מוכנים להתעלם ממנו והמפלגה הדמוקראטית הבינה כי בידיהם הזדמנות פז "לעלות על המפה" מחדש אם ייאחזו בנושא זה. כך החל מסע התעמולה הנמרץ נגד דרא"פ. החלו הפגנות מאורגנות מול בנין השגרירות של דרא"פ בווישינגטון; החלו להופיע מאמרים וכתבות ביקורתיים נגד משטר האפרטהייד.

הדמוקראטים החלו לתבוע מאת בתי המחוקקים שלהם לדון בצעדים קונקרטיים נגד המדינה ההיא. דעת הקהל התעוררה במלוא הלהט וכך הועמדה שאלת ה"אפרטהייד" כנושא מרכזי בחיים הפוליטיים של ארה"ב. ברור, כי המפלגה הרפובליקנית לא יכלה לטמון ידה בצלחת ולעמוד מן הצד. ה"הישגים" התעמולתיים של יריבתה עלולים היו להוות סיכון מוחשי לרפובליקאנים במלחמת הבחירות הבאות, שהרי קרוב ל-20 מיליון קולות של שחורים הינם כוח אלקטוראלי חשוב מאוד ששום מפלגה אינה יכולה להתעלם ממנו. וכך נאלצו הרפובליקאנים להצטרף למקהלה, וחוקי סאנקציות

העבר המכוער של המדינות הנאורות ותדמיתן של רוב המדינות בעולם בימינו – כאשר מביאים היום לדוגמה את ארה"ב, או צרפת וכמה ארצות מערב אחרות בהן המיעוטים אמנם חיים בבטחון ונהנים משוויון חוקתי, שוכחים שגם בצרפת וגם בארה"ב דוכאו ונרדפו המיעוטים במשך דורות. אנו שוכחים מה קרה לאינדיאנים בארה"ב שהוכחדו כמעט לחלוטין וכיצד נהגו בכושים שהובאו לאמריקה כעבדים וזכו לשוויון פורמלי רק לפני כמה עשרות שנים. נזכור גם את הפוגרומים שערכו הצרפתים בהוגנוטים שלהם. פלג נוצרי זה נרדף ודוכא באכזריות עד כי נאלץ להגר ולחפש מקלט. רבים מהם היגרו לדרא"פ והם נמנים כיום על האפריקנרים הלבנים שם).

ובימינו – האם שכחנו מה עשה הרוב הניגרי לבני המיעוט הביאפרי? מאות אלפים מבני השבט הביאפרי נטבחו וזאת לעיני העולם הנאור ולעיני האו"ם וכו'. ומה קרה בקמבודיה? ובנגלאדש? ובאתיופיה? ובזימבבואה? ובארצות אחרות? האם מישוהו מוכן להתמס ולהאמין שגורל המיעוט הלבן בדרא"פ יהיה טוב יותר לכשישתלטו השחורים על המדינה?

החברה האנושית של ימינו רחוקה עדיין מלהיות ראויה לנוסחה הדמוקראטית הפשטנית של "שלטון הרוב" כי בעקבות סיסמה יפה זו בא באופן אוטומטי דכוי ורדיפת המיעוט. נוסחה זו יפה לעם שהגיע כבר לדרגה תרבותית מתאימה ושיודע להעריך את תוכנה הנאור וליישם אותה בחרדת קודש הראויה.

אין צורך בחוקי אפרטהייד כדי שמיעוט ישלוט במדינה כלשהי וינהג באוכלוסית הרוב בעריצות, בהתנשאות וידכא את עמו הוא. הנה היינו עדים לוועידה עולמית של מדינות הנקראות "בלתי מזדהות" אשר קומה לפני כשנתיים בהררה, בירת זימבבואה (ולפני 10 שנים סולסברי בירת רודזיה). נאספו שם ראשי 101 מדינות העולם. הרוב המכריע של חברות האו"ם.

כמה ממדינות אלה מקיימות משטר דמוקרטי אמיתי, המבוסס על שלטון הרוב שנבחר בדרך דמוקרטית על פי נוסחת "קול אחד לכל אחד"? לא נטעה אם נאמר שרוב רובן של מדינות אלה נשלטות על ידי כת או אדם שתפסו את השלטון במדינה בכוח הזרוע, לרוב תוך שפיכות דמים, ובמקרה הטוב על דרך של "מהפכת חצר" שקטה. רבות מן ה"101" הללו היו מיוצגות באותה ועידה ע"י עריצים חשוכים המתאנים לעמיהם ושבינם לבין דמוקרטיה כל קשר מקרי בהחלט. רבות מארצות אלה מגלמות את שלטון הדיכוי, שלטון הרשע והאפלייה גזעית או אחרת. חלקם הבלתי מבוטל של אותם נציגים שהופיעו לוועידת ה"מאה ואחת", ידיהם מגואלות בדמם של שליטים שקדמו להם בארצותיהם. זוהי פני החברה האנושית בה אנו חיים.

המוזר הוא שהעולם "הנאור" איננו מתרגש כלל ועיקר מדמותה האימתנית של העריצות "המתקדמת" ואיש מיפיי-הנפש ומקצועני המוסר הכפול אינו מרים את קולו בחוצות כנגד אימי הגזענות והטרור הפנימי בארצות ההן, ואינו קורא להחרמה פוליטית או אחרת, לסנקציות, נידוי וגירוש. אדרבה, אפילו מדינת ישראל יוצאת מעורה כדי לחדש יחסיה עם כל אחת מאותן ה"101". ורואה הישג

שלה – ניחא, אך לעסקניה משתי המפלגות לא היה די בכך והם החליטו לכפות את עמדתם הפוליטית גם על מדינות אחרות. הן על אלו שיש לארה"ב השפעה עליהן והן על מדינות הנעזרות בה במישורין כמו ישראל. ועתה עומדים אנו בפני לחץ ואיום מוחשיים על פיהם תפסיק ארה"ב את הסיוע הכספי לישראל אם זו תמרה את פיה ותמשיך ב"עסקיה הביטחוניים" עם דרא"פ. לפי שעה הדגש הוא על "עיסקות ביטחוניות", אבל אין ספק כי אם ישראל תנסה עתה לפתח עיסקי מסחר "רגילים" עם דרא"פ בשעה שארה"ב עוסקת ב"דיסאינווסטמנט" (הוצאת השקעותיה מדרא"פ) וגורמת למשקיעים הפסדים גדולים – תתעורר דעת הקהל האמריקאית נגד ישראל, במיוחד בימים אלה, אחרי כל הפרשיות של סחר נשק עם איראן, פרשת פולארד וכד'.

נשאלת אם כן השאלה איזו זכות מוסרית יש לארה"ב לחוץ על ישראל בעניין יחסיה עם דרום-אפריקה? ארה"ב לא נמצאת במצב מלחמה עם דרא"פ והיא לא יכולה לטעון כי היא מעוניינת שבנות בריתה וידידותיה לא יקיימו קשרים עם אויבתה.

אילו היה מצב כזה, סביר להניח שישראל הייתה נענית לפנייתה של ארה"ב. אם כי טוב שזכור כי ארה"ב לא התחשבה בדרישת ישראל שלא לספק נשק חדש ומתוחכם למדינות ערב הנחרצות בדעתן להשמדה.

הנימוקים הפורמליים של ארה"ב להטלת הסנקציות ותביעתה מישראל להצטרף לעמדתה זו מבוססות על טענות של מוסר אנושי והשקפת עולם הנובעת מעקרונות דמוקראטיים. האם ארה"ב היתה מתחשבת בטיעונו כי גם המשטר הסעודי, הסורי או הירדני מנוגד לעקרונות דמוקראטיים?

גם הטעון "המוסרי" אינו תופש כאן, במיוחד כלפי היהודים וישראל. כאן עלינו לומר בפה מלא הן לארה"ב והן למדינות אירופה המערבית: היהודים וישראל מעולם לא סחרו בעבדים מאפריקה והם לא קיימו שם שלטון קולוניאלי-נצלני כפי שקיים ע"י אנגלים, צרפתים, גרמנים, פורטוגלים, הולנדים ואחרים במשך מאות שנים! אם מצפונן של אותן מדינות מעיק עליהן – זה עניין ביניהן לבין מצפונן האנושי אך כל יבואו בטענות אלה כלפינו, ובל יתבעו מאתנו עתה להשתתף ב"הכאה-על-חטא" שלהם.

גם לכמה ישראלים המחטטים עתה במצפוננו הלאומי טוב לומר בהזדמנות זו: היהודים לא חטאו בשום דבר כלפי השחורים בדרום-אפריקה וביבשת האפריקנית כולה.

היהודים בדרום-אפריקה השקיעו בסיוע לשחורים שם יותר מכל עדה אחרת. הם כקהילה, גם יצאו בגלוי נגד אפלייה גזעית ותמכו במפלגה הפרוגרסיבית הנלחמת בחוקי האפלייה מזה שנים. לא העזת היוונית ולא הפרוטוגית (מאות אלפים) הרימו קולם נגד אפליית גזעניות. רק היהודים עשו זאת. ואם הדבר לא הועיל לתדמיתם, הרי זה משום שהשחורים ניזונים מתעמולה אש"פית אנטי-ישראלית ואנטישמית.

על כן, אותו בישוף טוטו המנסה להטיף לנו מוסר מוטב שיחטט במצפוננו ומצפון המנהיגים השחורים האחרים.

מיוחדים נגד דרא"פ נחקקו בקונגרס על דעת נציגי שתי המפלגות.

כאמור, משטר ה"אפרטהייד" קיים בדרא"פ כבר 40 שנה. במשך למעלה מ-30 שנותיו הראשונות יישמה המפלגה הלאומית הלבנה את חוקי האפלייה באופן הנוקשה ביותר ולפעמים באכזריות רבה.

באותו פרק זמן קיימו האמריקאים יחסים נורמליים עם דרא"פ. שגרירים ישבו בשתי הארצות. הון אמריקאי הושקע במיליארדים. ארה"ב עמדה בראש הרשימה של הסוחרים עם דרא"פ (למעלה מ-3 מיליארד דולר לשנה) והיחסים הפוליטיים בין שתי המדינות התנהלו על בסיס הנוסחה שארה"ב המציאה אותה לפני כ-15 שנה: "מעורבות קונסטרוקטיבית" (CONSTRUCTIVE ENGAGEMENT). **קונסטרוקטיבית ולא דסטרוקטיבית;** "מעורבות" (ENGAGEMENT) פירושה המעשי "התערבות" (INTERFERENCE). ואכן, יש להודות לארה"ב על מרבית ההישגים שהושגו למען השחורים בדרא"פ ואין לי ספק שיש לזקוף לזכותה רבות מן הרפורמות הפוליטיות והסוציאליות מרחיקות הלכת שתיקנו הלבנים מאז 1982.

דווקא ממשלה זו, אשר אבותיה היו מנסחי חוקי האפרטהייד, דווקא היא החלה בביטול החוקים הללו; דווקא היא התירה לעובדים השחורים להתאגד באיגודים מקצועיים, ביטלה את הגבלות התנועה של השחורים (ה"פאסי"ם הידועים); ביטלה את החוקים נגד נשואי תערובת, ביטלה את החוקים האוסרים על שחורים לרכוש נכסים ולנהל עסקים באזורים לבנים ועוד. והנה, דווקא בשנים האחרונות, כאשר החלה לנשב רוח חיובית יותר במדינה ההיא, פתחו עסקני המפלגות הפוליטיות בארה"ב בתעמולה אנטי – דרום-אפריקאית חריפה.

תוצאות המיתקפה הפוליטית על דרא"פ ע"י ארצות המערב

מה השיגה ארה"ב בשינוי דרסטי זה במדיניותה? האוכלוסיה השחורה זכתה לעידוד מצד המעצמה הגדולה ביותר בעולם להגביר את מאבקה נגד הלבנים. עתה ברור לשחורים שהם לא צריכים לשאוף להידברות עם המיעוט הלבן וגם לא צריכים להענות להזמנת הלבנים למו"מ.

הם יכולים מעתה לעמוד על דרישה אחת ויחידה: השלטון צריך לעבור לידי הרוב השחור והמיעוט הלבן חייב להיכנע לללא תנאי לתכתוב זה.

מאידך, המיעוט הלבן הסיק כי העולם החופשי החליט להפקיר את הלבנים בדרא"פ וכי הם צריכים לדאוג לגורלם הם. במצב זה אין צריך להיות נביא כדי לחזות מה יתרחש באותה מדינה: אם יגיע הגוש השחור להתנקשות גלויה עם הלבנים – תתרחש שפיכות דמים בממדים שהעולם לא תיאר לעצמו. במלים אחרות – המדינה תשקע בתוהו ובוהו, התשתית הכלכלית תיהרס והסובלים הראשונים יהיו כמובן ההמונים השחורים. סביר כי אין זו התמונה שארה"ב מבקשת לחולל, אך זו תהיה התוצאה הבלתי נמנעת מקוצר ראות פוליטית של וושינגטון.

הלחץ על ישראל – אילו הסתפקה ארה"ב בשינוי מדיניותה-היא כלפי דרא"פ בשל השיקולים הפנימיים

ההיסטוריה המודרנית מלמדת אותנו כי ישנם מקרים כאשר המוני העם שהתיצבו מול צבאם, הכריחו את ממשלתם להתפטר. כך קרה בפיליפינים. כך קרה באירן, בארגנטינה ועוד. אולם שם הפיליפינים הפגינו נגד צבא פיליפיני, ואירנים הפגינו בגופותיהם נגד צבא אירני וכו'. וחיילי הצבאות האלה לא העזו לירות באחיהם. בדרא"פ לא יפעלו סנטימנטים מסוג זה והצבא הלבן שיעמוד מול המון שחור יידע כי אם לא ירה בו – ימוגר. לדידו של חיילים לבנים בדרום אפריקה המאבק עם שחורים הוא מלחמת קיום וקיום בני משפחותיהם.

על כן אם תגיע דרא"פ למצב בו תתרחש התקוממות מזוינת של שחורים נגד לבנים – תדוכא התקוממות כזאת באופן אכזרי ביותר. שם לא יתחשבו בכללי המשחק הדמוקרטי. הלבנים ילחמו על נפשם תוך מעשי טבח נוראים.

יש לחפש פתרון פוליטי – כיצד בכל זאת מחסלים את האפרטהייד ושומרים על מדינת דרא"פ מפני חורבן? כיצד ניתן למנוע התנגשות בין הגזעים שם? איך משיגים דו־קיום לכל הצבעים והגזעים בדרך של מו"מ ו"הדברות". התשובה אינה קלה. אין ספק שלפני שנים אחדות היה קל יותר. כי אז, כאשר החליטה האוכלוסיה הלבנה על פי משאל-עם להתחיל ב"רפורמות" קונסטיטוציוניות ונוצרו תקוות חדשות בציבור. אז, אילו התגייסו כל מדינות המערב והציעו את שרותיהן הטובים לצדדים היריבים, ופתחו במאמץ קונסטרוקטיבי לקירוב העמדות, וניסו לתווך בין השחורים ללבנים על מנת להביאם להבנה הדדית, יתכן כי היו נוהלים הצלחה של ממש. אלא שדווקא אז פתח המערב ב"מיתקפה" בוטה נגד המשטר הלבן והשיג בדיוק את ההיפך: יצרו אצל המיעוט הלבן תחושה שהמערב החליט "להקריב" אותו במרוצתו אחר חסדי השחורים ובו זמנית עודד את הרוב השחור שהקציץ את עמדותיו לאחר שנקרא "להגביר את מאבקו" נגד הלבנים. כיום מצויה המדינה במתח פנימי רב ואין יודע אם נותר עוד זמן ויכולת להפעלת השכל הישר על מנת לעצור את ההתדרדרות.

אולם אין ספק, כי גם עתה, על אף האווירה העוינת בין הצדדים, כדאי וצריך לנסות להציל את דרא"פ מחורבן ושפיכות דמים. כיצד?

ראשית לכל יש להשתחרר מהגישה הדוקטרינרית המקובלת, על פיה מתמקדת כל תורת הדמוקרטיה בנוסחה של שלטון הרוב ו"קול אחד לכל אחד". רוב מדינות העולם אינן מקיימות מירשם שגרתי זה של בחירות דמוקרטיות ושלטון הרוב בעם. כידוע רק 35 מדינות ברחבי תבל ראויות לכינוי "דמוקרטיות" הממלאות, מי יותר ומי פחות אחרי ציווי הדמוקרטיה. זאת מתוך 175 מדינות החברות באו"ם. יש להשלים איפוא עם העובדה כי גם בדרא"פ לא ניתן לפי שעה ליישם את המירשם הדמוקרטי המקובל.

שנית, על העולם כולו להיות מודע לסכנה האורבת לדרא"פ אם ינסו שם לערוך מרד מזוין למיגור השלטון הלבן. שימוש בכוח הזרוע יגרום לשפיכות דמים איומה ועל כן חייבים לזנוח את הרעיון הזה כל אלה המעוניינים

המדינות השחורות ביבשת אפריקה נהנו מסיוע ישראלי ביד רחבה עד שנת 1974 ואז, תחת לחץ וסחטנות ערבית הפסיקו בין-לילה כולן (מלבד מאלאווי) את יחסיהן עם ישראל וסילקו את נציגיה. חלקן נשארו חייבים לישראל כספים רבים.

מי חייב איפוא להתנצל בפני מי?

לנו אין ברירה עתה. אנו נאלצים להיכנע ללחץ אמריקאי. אם בגלל זה נאלץ להפקיר את הקהילה היהודית בדרא"פ יהיה זה עונשנו. ספק אם זה יעיק על מצפונם של ארה"ב. אמנם ארה"ב הינה ידידתנו הטובה אבל אין פירוש הדבר שעלינו להימנע לפחות ממחאה על לחציה עלינו בעניין דרא"פ.

מעמדה הצבאי של דרא"פ – גם אם נתעלם מפוליטיקה ומוסר בינלאומי, ונבחן את האפשרויות האובייקטיביות להכרעה צבאית במאבק בין השחורים ללבנים בדרא"פ נגיע למסקנה כי קלושים ביותר הם סיכויי של הרוב השחור.

היחס המספרי בין הלבנים לשחורים הוא כ 6 : 1. אולם יחס מספרי כשלעצמו חזל להיות הגורם המכריע במאבק צבאי בין צדדים יריבים. ואם נסכים להנחה זו ככלל, הרי לגבי דרא"פ תיראה הנחה זו כמסקנה המתחייבת מן המציאות הקיימת.

ברי-הסמך הצבאיים בעולם המערבי קבעו באופן חד-משמעי כי לרשותו של השלטון הלבן בדרא"פ עומד צבא (רוב רובו לבן) חזק, מאומן היטב, מצויד היטב המסוגל להתמודד בהצלחה לא רק כנגד התמרדות מבפנים, אלא גם נגד צבאות של המדינות השחורות הגובלות עם דרא"פ בצפון.

ומה בדבר המחותרת השחורה הפועלת בדרא"פ כבר למעלה מ-20 שנה? האם מחותרת זו מסוגלת למגר את השלטון הלבן? עד כה, מאז שהחלו במעשי חבלה, הצליחו אנשי "אי.אן.סי." בכמה פעולות טירור ספוראדיות. פה ושם הוטמנה פצצה באזור מגורים של הלבנים. פה ושם היה מעשה חבלה כלשהו. אך עובדה היא כי מאז 1963, כאשר המחותרת הזאת החלה בפעולות אלימות מאורגנות, היה גוף זה כמעט חסר השפעה במעשיו. אילו לא יצאו ההמונים השחורים לרחובות כפי שהם נוהגים בשנים אחרונות, דרא"פ היתה ממשיכה לחיות על מי מנוחות, הרחק מתשומת ליבו של העולם המוסרי שמצפוונו הרגיש ודאי לא היתה "מתעורר" בעוצמה שכזאת.

אוכלוסיית השחורים בדרא"פ אינה "לאום" לפי הגדרה הקלאסית של המושג. אלה הם שבטים שונים, עם מסורות שונות, לשונות שונות, עבר שונה וכו'. הדבר היחיד שמאחד אותם הוא צבעם השחור. מאידך, מול ההמון הבלתי מלוכד וחסר יכולת זה ניצב כוח צבאי חזק ומאורגן היטב. כוח זה איננו חושש לפתוח באש נגד מפגינים ומתפרעים והם גם לא יחששו להמשיך כך על אף מחאות העולם. אחד מהאישים הבולטים בשלטון הלבן נשאל מה יהיה אם ההמונים שחורים ינסו לתקוף ישוב לבן? התשובה היתה קצרה: נציב מכוונת יריה ונקצור בהם ללא רחם. מי שמכיר את האפריקנים, יאמין לאיש זה.

* דרא"פ מקיימת מסחר ענף עם כ-50 מדינות ובתוכן המדינות השחורות של אפריקה הדרומית, אסיה, אירופה, ארה"ב וקנדה. יצואה מסתכם ב-17 מיליארד דולר ויותר.

* עד שנת 1987 נמנעה ישראל מלהצטרף למקהלת הגינויים הפומביים כנגד דרא"פ. ב-87 החליטה ישראל להטיל באופן חד צדדי סנקציות על דרא"פ וגם דאגה להצהיר על כך ברבים. בכך הצטרפה להחלטות הגינויים של האו"ם. למרבה האירוניה, הדבר לא הועיל לה שכן במהרה גונתה היא עצמה באופן חריף על פעולותיה ביש"ע, בהחלטת הגינוי שקבלה העצרת פה אחד הושוותה ישראל לדרא"פ... הגינוי בפרלמנט האירופאי היה אף הוא חסר תקדים בחריפותו.

* יש לזכור ולהזכיר כי הלחץ האמריקאי התרכז בהפסקת "עיסקות בטחוניות". הם לא דרשו מאיתנו לחדול מקשרי תרבות וספורט. ההחרמה הזו היא כל כולה פרי יוזמת משרד החוץ שלנו. הטיעון שהעלה משרד החוץ כאילו אנו חייבים להיות רגישים יותר מכל מדינה אחרת לתופעות של גזענות היא עלבון לאינטליגנציה. א. משום שאנו יוצאים מעורינו לקשור קשרים דיפלומטיים עם כל משטר ויהיה משוקץ ככל שיהיה. ב. משום שהקהילה היהודית לא סבלה מעולם מרדיפות בארץ זו והתופעות האנטישמיות בה לא חורגות מן המקובל במתקנות שבמדינות המערב הנאור.

באשר ליחסנו לרוב השחור מתוך שיקול כי בבוא העת יתפסו הללו את השלטון ו"יזכרו" לנו את חטאינו. ובכן, הבל ורעות רוח. היהודים עומדים בראש הלוחמים לזכויות השחורים בדרא"פ, (כבכל מקום אחר). למותר לציין שהדבר לא מועיל להם כפרטים וכקהילה, ובוודאי שאין בו תועלת לישראל כמדינה. השחורים עומדים בראש מסע תעמולה ארסי נגד ישראל ויחסם אל הקהילה היהודית הוא יחס מובהק של כפיות תודה - זאת, אם להשתמש בלשון המעטה.

התחסדות וחנופה זו שאנו נוהגים בה במידה מופלגת של חוסר כבוד עצמי ומתוך התבזות לאומית לא תועיל לנו בעתיד כפי שלא הועילה לנו בעבר. ישראל, אשר יצאה מגידרה בסיוע שהושיטה למדינות השחורים באפריקה, זכתה בתמורה לקיטון של שופכין. הללו ניתקו עמה את יחסיהן דווקא בשעתה הקשה, וסילקו את נציגינו בחוצפה וגסות רוח על פי רמז ראשון של הסחטנות הערבית.

התפיסה לפיה יש ערך של ממש לאופי המשטר במערכת היחסים הבינלאומית וכי עוינות של אתמול קובעת את המדיניות של היום, היא שטות גמורה ואף מסוכנת. יחסי ישראל עם בריטניה וגרמניה הן אולי דוגמה קלאסית להעדר כל תוקף היסטורי בהתנניית מערכת היחסים הפוליטית. אנגליה היתה האויב המוצהר שתמך באויבי ישראל במלחמה על קיומה. אנגליה הצביעה נגד הקמת המדינה באו"ם, אך זמן קצר לאחר מכן קשרו עמנו האנגלים יחסים מלאים וכיום, ובכל מהלך ההיסטוריה הקצרה של מדינת ישראל זו אחת המדינות הידידותיות לנו.

מערכת היחסים עם גרמניה היא בוודאי ללא תקדים

באמת ובתמים בטובת תושבי הארץ ההיא. שלישית, יש לזכור כי דרא"פ הינה אולי המדינה היחידה בכל היבשת האפריקנית אשר הגיעה לדרגת התפתחות כלכלית ותעשיתית ולניצול מקורותיה הטבעיים העשירים בהיקף כזה שהיא משמשת כבר עתה מקור אספקה ראשון במעלה לרוב ארצות היבשת והיא תוכל לשמש בעתיד מקור לתעסוקה וקליטה של מליונים רבים. נסיון למרד מזוין יחריב את הפנינה הכלכלית הזאת וימיט אסון ואומללות על תושביה.

רביעית, יש לדרוש מהשלטון הלבן שיכריז על ביטול כל חוקי האפלייה הגזעית. אם ידעו מנהיגי האוכלוסיה הלבנה כי ביטול חוקים אלה אין פירושה הסגרת המיעוט הלבן לשלטון הרוב, אלא בסיס למר"מ ודיון בין הצדדים בדבר צורת קיום משותף והבטחת זכויות של כולם - לא יחששו הם לעשות את הצעד שכבר החלו בהתקדמות לקראתו בלאו הכי.

לעניות דעתנו די להסכים ל-4 תנאים הנ"ל כדי שהעולם יגיע למסקנה סופית שהיא: במקום להחריף את היחסים הבין-גזעיים בדרא"פ יש ללחוץ על כל הצדדים להגיע להדברות. יש לחפש נוסחאות אחרות לקיום יחדיו בתנאים שווים. במקום לחפש נוסחאות לחוקי נידוי וסנקציות מוטב להם לאנשי המוסר שלנו אם יחפשו דרכים לקיום יחדיו לעמים וגזעים שהגורל זימנם להיות במדינה אחת. אילו ריכז העולם את אותם המאמצים שהוא משקיע עתה בהחרמת הלבנים בדרא"פ והסתת השחורים נגד הלבנים, ותחת זאת בא בתביעה נמרצת מלווה בלחצים פוליטיים, ציבוריים ומוסריים על כל המהנות היריבים כדי שישבו סביב שולחן ויחפשו פתרונות לקיום יחדיו - ניתן היה אפילו עתה להשיג התקדמות לקראת הדברות ולמנוע חורבן.

יחסי ישראל - דרא"פ

ותחילה מספר עובדות לתזכורת:

* עם קום המדינה הכירה דרא"פ בישראל וקשרה עמה קשרים דיפלומטיים. מאז מתנהלים בין שתי המדינות יחסי ידידות תקינים. מעולם לא יצאה דרא"פ בהצהרה פוליטית אנטי ישראלית בזירה הבינלאומית ולא התערבה במדיניותנו באזור.

* הקהילה היהודית בדרא"פ המונה 120.000 נפש נהנית מפריחה כלכלית וחופש מוחלט, והיא קהילה ציונית תוססת התורמת לישראל באופן יחסי יותר מכל קהילה יהודית בעולם. על אף חוקי הפיקוח החמורים על המטבע בדרא"פ, מתירים השלטונות להעביר את כספי התרומות לישראל ומוסדותיה. השקעותיהם הנוחות של יהודי דרא"פ בתעשייה הישראלית, ובעיקר במבני תעשייה, ידועות היטב ובעלות חשיבות לכלכה בארץ.

* ישראל לא הסתירה מעולם את התנגדותה העקרונית לאפלייה גזעית. עמדתה זו באה לידי ביטוי בפורומים בינלאומיים שונים, כולל בדרא"פ עצמה.

* על אף התעמולה שמנהל המערב נגד דרא"פ מקיימות כמעט כל המדינות יחסים דיפלומטיים תקינים עמה ושגרירי מדינות המערב יושבים בפרטוריה, לרבות השגריר האמריקאי.

הדוגלת בערבות הדדית ובאחריות שנושאת ישראל לכל יהודי באשר הוא?

עד כה כאמור, לא הפעילה דרא"פ סנקציות נגדיות כלפינו. אך היא עלולה לעשות זאת, ולישראל יש הרבה מה להפסיד. תנאי האשראי ביחסי המסחר בין שתי המדינות נוחים במיוחד. אובדן אשראי זה יעלה לאוצר המדינה סכומים רבים. דרא"פ היא כידוע ספקית בלעדית של מתכות מסוימות הדרושות בתעשייה המתוחכמת. כל פגיעה בהספקת חומרים אלה תהיה כרוכה ברכישות עקיפין במחירים גבוהים בהרבה. דוגמה אופיינית לעירוב כלכלה בפוליטיקה תוך הפסד ממון רב היא רכישת פחם. אנו רוכשים פחם אוסטרלי היקר בכ-30% מהפחם שיכולנו לקנות בדרא"פ... צא וחשוב כמה מיליוני דולרים מפסידה מדינת ישראל ממעשה חלם זה שלא מביא לנו כל תמורה ותועלת.

הנטייה המסתמנת לאחרונה במדיניות כלפי דרא"פ היא חלק מהתפיסה הכללית במדיניות החוץ. ההתרפסות, ההלקאה העצמית והנסיון להיות קתוליים יותר מן האפיפיור, כל אלה לא מוסיפים לנו דבר אך גורעים מאיתנו הרבה. מבחינה מדינית לא זכתה ישראל לכל הישג שיש בו ממש, אך בשעתה הקשה לא זכר לה איש את "התנערותה" מדרא"פ ומעמדה הפוליטי כיום הוא אולי הקשה והמסוכן ביותר בתולדותיה. ולא מעט בגין ההתבזות העצמית והעדר כבוד לאומי שהם מרכיב בעל משמעות במערכת יחסים בין מדינות ■

בהיסטוריה האנושית. והנה, עשור אחד בלבד לאחר תום זוועות הנאצים קשרנו קשרים דיפלומטיים עם עמו של היטלר וכיום, אף יותר מבריטניה, ניצבת גרמניה בחזית הידידות של ישראל.

נסיונה העכשווי של ישראל לשוב ולקשור יחסים עם מדינות באפריקה השחורה הזוכה להצלחת מה, אף הוא דוגמה להעדר גמור של "סנטימנטים" ביחסים בין מדינות. אלה מהמדינות שחזרו וקשרו עמנו יחסים דיפלומטיים עשו זאת לאחר שלמדו על בשרם כי הערבים הוליכו אותם שולל וכי ככלות הכל לא יצא להם דבר מניתוק היחסים עמו.

עד כה אף אחת מהן לא דרשה את ניתוק היחסים עם דרא"פ כתנאי לקשר עמו. אבל אפילו תעלה דרישה מעין זו, יש להשיב עליה בלאו מוחלט. וכי יעלה על הדעת שאנו נדרוש ממדינה כלשהי בטרם נקשור עמה יחסים דיפלומטיים שתנתק קודם לכן את קשריה עם סעודיה, או סוריה, או אירן?

"הסנקציות" של ישראל לא עשו כמובן רושם על כלכלתה של דרא"פ, והשפעתן על המאבק הבין גזעי בארץ זו היא שולית אם בכלל. כלומר, לא זכינו ביתרון כלשהו ממעשה הכשל האווילי שלנו, אך סיכנו הרבה על ידי שחשפנו את הקהילה היהודית בדרא"פ למעשי תגמול אפשריים. עד כה לא השיבה דרא"פ על הסנקציות שלנו בפעולות "תגמול" מצידה, אך מי ערב כי כך ימשך הדבר בעתיד? האמנם לא היה במעשה זה בבחינת הפקרה של קהילה יהודית והתכחשות להנחת היסוד הצינונית